



TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 3

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Timing af første gødningstildeling – sådan får du den bedste start på foråret
- Forårsarbejde i frømarken
- Rengøring af veje efter forårsarbejdet
- Etablering af Hestebønner, ærter og vårhvede

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Status på vinterraps og vintersæd

Der har allerede været afholdt de første markbesøg her tirsdag d. 24. februar. Det generelle billede er at mange vintersædsmarker ser fine ud. Det vil være de kommende uger med risiko for frost og meget nedbør, der vil kunne ændre planternes kondition. Markerne var stadig præget af frost nede i jorden og deraf vandmættet overjord.

Vinterraps

Vinterrapsen så rigtig fin ud sidst i november. Se billede 1. Veludviklet og med en rodtykkelse et godt stykke over 1-1,5 cm. som vi gerne vil have til vinter.



Billede 1 Vinterraps 20. november. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)

På billede 2, 3 og 4, ses vinterrapsen efter vinterens påvirkning. Bladene er stor set afløvet, men rod, stængel og vækstpunkt ser fine ud.



Billede 2, 3 og 4 Vinterraps 24. februar. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)

Vintersæd

Trods det tidlige markbesøg, er der tydelige tegn på at planterne har klaret vinteren indtil nu. Se nedenstående billeder 5 – 8. alle fra 24. februar.



Billede 5 Tidlig sået hybrid vinterbyg – kraftig vækst med tidlig rodudvikling på sandjord – lun lokalitet. Nærmest optøet jord. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)



Billede 6 Normal sået hvede på kold lokalitet – 5-6 cm optøet jord. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)



Billede 7 Tidlig sået hybridvinterrug med 10 skud og fin overvintring. Sandjord + lun lokalitet. Jorden optøet 20 cm eller mere. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)



Billede 8 Vinterhvede sået til den sene side, men har allerede sat små side-rødder. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)

Når du ser til dine egne vintersædsmarker, kan du også lige se efter om der er tegn på angreb af bygfluer i efteråret som ses ved fortykkede skud, det der også kaldes porrelignende rødder.

Der kan ikke gøres noget nu, men det er vigtigt at vide, om det er en udfordring på lokaliteten, og drøfte det med egen rådgiver. Se billede 9-10.



Billede 9 Bygfluer i vinterrug – tidlig sået på sandjord. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)



Billede 10 Bygfluer i vinterrug – tidlig sået på sandjord. (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO)

Timing af første gødningstildeling – sådan får du den bedste start på foråret

Af planterådgiver Niels Holmgaard

En optimal udnyttelse af kvælstoffet begynder med korrekt timing. For at sikre den bedste effekt, bør den første gødningstildeling først ske, når væksten er i gang og vejrudsigten samtidig peger på stigende temperaturer og begrænsede nedbørsmængder.

Jordtemperaturen er en afgørende indikator for, hvornår planterne reelt begynder at optage næring. I øjeblikket ligger jordtemperaturen kun på 1–2 °C, og mange steder er der fortsat et frostlag i dybden. Det betyder, at afgrøderne endnu ikke er klar til at udnytte tilført gødning.

- Raps og vinterbyg begynder væksten ved ca. 5 °C
- Hvede og rug kræver typisk omkring 6 °C for at komme i gang

På den baggrund anbefaler vi, at du afventer forårets reelle ankomst, før du går i gang med gødningstildelinger – også selvom marken ser farbar ud og frosten er væk i overfladen.

En tidlig udbringning giver sjældent værdi og kan i nogle tilfælde være direkte spild af næringsstoffer.

Er du i tvivl om afgrødens tilstand ved første tildeling midt i marts, kan den deles i to, med kort mellemrum. Det er især relevant, hvis man er i tvivl om, hvorvidt marken skal sås om. Husk at svage marker ofte har et højere behov ved første tildeling.

Er du i tvivl, om dine marker har varierende behov i første tildeling, er der stadig tid til at korrigere planen efter planternes efterårsvækst. Vi opfordrer til, at man vender det med sin rådgiver, hvis der er store forskelle i markerne som ikke afspejles i planen.

Når gylletanken presser – sådan prioriterer du

Hvis der er behov for at udbringe gylle for at skabe plads, så begynd i de marker, hvor væksten starter først, typisk raps og vinterbyg. Overvej desuden at:

- Dele gylletildelingen i to, så kun en halv mængde gives nu
- Udsætte den resterende mængde til væksten er sikkert i gang og vejrforholdene er stabile

På den måde minimerer du tab og sikrer en bedre udnyttelse af både gylle og handelsgødning.

Lovkrav om jordens tilstand

Husk desuden, at udbringning af både gylle og handelsgødning først er lovligt, når:

- Jorden er frostfri, og
- Jorden ikke er vandmættet

Dette er væsentligt at have med i planlægningen, især i perioder med skiftende temperaturer og høj nedbør.

Måling af jordtemperatur

For at få et retvisende billede af forholdene i rodzonen, bør jordtemperaturen måles i ca. 10 cm dybde. Det er her, afgrøderne begynder at optage næring og hvor temperaturen bedst afspejler vækstpotentialt.

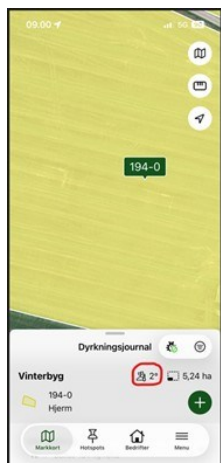
Vær opmærksom på, at jordtemperaturen kan falde markant efter større nedbørsmængder, selvom lufttemperaturen stadig virker mild. Regnvand afkøler især de øverste jordlag.

En sikker indikator for begyndende vækst i afgrøderne, er udover jordtemperatur, at der kan ses nye hvide rødder på planternes rødder, hvis man graver et par planter op.

En løbende måling gennem foråret giver et mere sikkert grundlag for at vurdere vækststart og planlægge gødningstilførsel.

Følg jordtemperaturen i FarmTracking

I Farmtracking kan du følge en beregnet, men godt bud på jordtemperaturen, på markniveau, ved den røde markering på nedenstående billede 11.



Billede 11 Skærbillede fra FarmTracking.

Forårsarbejde i frømarken

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Kerb 400 SC i forårsudlagt alm. rajgræs

Kerb 400 SC er godkendt til mindre anvendelse mod enårig- og alm. rapgræs i forårsudlagt alm. rajgræs. Behandling må kun ske i sidste halvdel af februar og uden udsigt til store nedbørsmængder. Undgå overlapning.

Kalenderen løber stærkt lige nu, og vi nærmer os 1. marts. Dermed lukker muligheden for brug af Kerb 400 SC i frøgræs snart. Ydermere stiger risikoen for afgrødeskade, hvis Kerb 400 SC udbringes på våd og kold jord med lange udsigter til stigende jordtemperatur, og det er de forhold vi har lige nu.

Hvis det vurderes at en behandling giver mening, så er anbefalingen:

Dosering

- Alm. rajgræs 0,25 – 0,3 l/ha Kerb 400 SC (let jord: max. 0,22 – 0,25 l/ha)
- Maks. tilladt dosis: 0,4 l/ha Kerb 400 SC

Tromling af frømarken anbefales

Tromling af frøgræsmarker anbefales tidligt i foråret for at udjævne muldvarpeskud og trykke sten ned, så marken bliver mere ensartet og lettere at håndtere i vækstsæsonen og høst.

Det er dog vigtigt at afvente, at jorden tørrer nogenlunde op, før du kører i marken. Tromling på for våd jord kan skade både afgrøden og jordstrukturen, hvilket kan give varige problemer med bæreevne, iltforhold og rodudvikling.

Når jordoverfladen er tør nok til at bære uden at sætte dybe spor og inden væksten tager fart, er tidspunktet optimalt – både for markens kvalitet og for afgrødens udvikling.

Rengøring af veje efter forårsarbejdet

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Forårssæsonen nærmer sig, og i den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på reglerne for rengøring af veje i forbindelse med markarbejde. Ifølge færdselsloven (§87) må veje ikke tilsøles med jord, mudder eller andet materiale, da det kan udgøre en betydelig risiko for trafikanter. Se billede 12.



Billede 12 Kørebane tilsvinet med mudder efter gyllenedfældning
(Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Vigtige forholdsregler

Opsæt advarselstavlen A31 (glat kørebane) Figur 1, under arbejdet for at advare trafikanter.

Rengør vejen straks efter endt arbejde for at minimere risikoen for uheld og sikre overholdelse af lovgivningen.



Figur 1 Advarselstavle A31, glat kørebane

Ansvar og konsekvenser

Den der sviner vejen til, har pligt til at rengøre den. Politiet kan pålægge løbende rengøring og manglende overholdelse kan medføre bøder eller erstatningsansvar ved uheld. Overvej en skriftlig aftale med maskinstationen om vejoprydning.

Kontakt kommunen for vejledning eller dit forsikringsselskab for at sikre korrekt dækning ved eventuelle uheld.

Etablering af Hestebønner, ærter og vårhvede

Af planterådgiver Jan Dokkedahl Lausten

Selvom kalenderen snart siger forår og forårstankerne presser sig på, så husk den gode planlægning, også når det kommer til etablering af de tidligt såede vårfgrøder.

Derfor skal man sørge for at være forberedt når vejret og jorden arter sig til såning. Når jorden er tjenlig igen, så er rækkefølgen hestebønner, ærter og vårhvede hvor det er praktik og markforhold som afgør rækkefølgen.

Frost og vand

Jorden har været frosset langt ned, og er stadig ved at tø op igen. I sammenhæng med store mængder nedbør, gør det at meget af jorden er vandmættet og frosten stadig skaber en barriere som vandet ikke kan komme igennem. Derfor er man nødt til at vente med etablering af de tidlige vårfgrøder, indtil jorden er tjenlig.

Gå ikke på kompromis med godt såbed. Et godt såbed er vigtigere end tidlig såning. Ved meget tidlig såning, skal man være opmærksom på, at udsæden ikke tåler at ligge i vandmættet jord i længere perioder, denne risiko er størst tidligt.

Hestebønner

Hestebønner betaler godt for en tidlig såning, og de tåler at blive sået i relativ kold jord. Fordelene ved tidlig såning af hestebønner er tidligere høst, hvor der er flere gode høst timer og tørringsbehovet mindskes. Der tilstræbes en ensartet sådybde omkring 8-10 cm. Det giver mulighed for ukrudtsbekæmpelse inden fremspiring. Sådybden må ikke variere for meget, så hastigheden skal tilpasse herefter.

Ærter

Æterne kan sås når muligt at lave godt såbed. Sådybden skal være ca. 6cm, og ensartet sådybde er vigtig for en ensartet fremspiring, hold øje, og tilpas hastigheden efter forholdene.

Vårhvede

Vårhvede kan også etableres når det gode såbed er muligt, her tilstræbes en sådybde på 3-4 cm.